

демонструє прогрес і важливість системного підходу.

Важливим аспектом є реформа державного управління. ЄС базується на верховенстві права, прозорості та підзвітності. Для України це означає зміни у судовій системі та боротьбу з корупцією, що впливає на довіру іноземних партнерів і стабільний розвиток. Попри певний прогрес, напрям залишається чутливим і потребує постійної роботи.

Енергетична безпека також є ключовим аспектом. Війна продемонструвала вразливість української енергетики й важливість інтеграції у європейські ринки. Перехід до відновлюваних джерел, «зелені» технології та диверсифікація поставок потрібні як для безпеки, так і для екології. Синхронізація з ENTSO-E — важливий крок співпраці.

Європейська інтеграція передбачає й соціальні зміни: освіту, медицину, соціальний захист та права людини. Це формує європейську ідентичність і наближає стандарти життя до ЄС. Громадянам важливо відчувати реальні зміни в повсякденному житті, а не лише формальні переваги.

Попри труднощі, перспектива членства України в ЄС виглядає реалістичною. Країна демонструє прогрес у виконанні рекомендацій та ключових реформ. Високий рівень підтримки євроінтеграційного курсу в суспільстві стимулює політичні рішення. Поступова інтеграція до внутрішнього ринку ЄС, доступ до фінансування та участь у спільних наукових проєктах створюють можливості для економічного зростання.

Європейська інтеграція може стати фундаментом довгострокового розвитку країни: модернізації, підвищення конкурентоспроможності, зміцнення інституцій та формування нової моделі управління. Перехід на європейські виробничі стандарти та розвиток підприємств дозволить збільшити частку товарів з високою доданою вартістю та зробити Україну більш конкурентоспроможною [2]. Це шанс не лише наблизитися до європейських стандартів, а й стати повноправним учасником політичного, економічного та культурного простору.

Таким чином, європейська інтеграція — складний, багатовимірний процес із численними викликами, але й широкими перспективами. Успішність залежить від послідовності реформ, ефективності державної політики та готовності суспільства підтримувати стратегічний вибір. Саме цей шлях має потенціал забезпечити Україні стійкий розвиток, економічне зростання та зміцнення позицій на міжнародній арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Різник Н.П. Український вибір – євроінтеграція: економічні вигоди та історичні засади. Проблеми міжнародних відносин. 2016. № 8. С. 430–438.
2. Осадча Н. В. Характеристика процесу інтеграції України до Європейського Союзу. Економічний вісник Донбасу. 2011. № 3 (25). С. 71-81.

МАМЧЕНКО О. О.

студентка спеціальності «Журналістика»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»,
м. Київ,
BukovaOO@krok.edu.ua
<https://orcid.org/-4570009-0007-6533-9637>

СОЦІАЛЬНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ КІБЕРБУЛІНГУ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Активний розвиток інформаційних технологій у сучасному суспільстві дає змогу користуватися новими прогресивними можливостями як у сфері технологічної освіти, так і у сфері інформаційних комунікацій. Водночас він може містити і потенційні загрози і ризики, особливо для молоді. Саме діти і підлітки стають дуже вразливою віковою категорією з-за відсутності достатнього досвіду, щоб безпечно користуватися соціальними мережами, інтернетом, зазнають впливу кібернасильства. Поняття кібербулінгу слід сприймати як одну із форм насильства, яка може впливати та соціалізацію і психіку будь-якої людини. Термін «кібербулінг» складається із двох частин: «кібер» – віртуальне, опосередковане комп'ютерними технологіями середовище, та «булінг» - залякування, цькування,

переслідування. «Кібербулінг – це новітня форма агресії, що передбачає жорстокі дії з метою дошкулити, нашкодити, принизити людину з використанням сучасних електронних технологій: Інтернету (електронної пошти, форумів, чатів, ICQ) та інших засобів електронної техніки – мобільних телефонів чи ін. гаджетів» [1].

Важливо зрозуміти причини появи і типізацію цього явища, що дає змогу проаналізувати механізми впливу і ефективно йому протидіяти. Це явище має тісний зв'язок зі сферою традиційного значення поняття булінгу, яким передбачено психічне і фізичне насильство, водночас «кібербулінг є актом, який здійснюється особою проти конкретної людини засобами електронної комунікації (Інтернет, мобільні телефони, соціальні мережі) і його жертвами зазвичай стають ті, кого цькували у реальному житті через зовнішній вигляд, світогляд, думки, громадянську позицію, навчання, здібності тощо» [2, 21].

Це явище є більш масштабним з-за можливості його поширення через усі можливі електронні засоби комунікації. Наслідки його можуть бути непередбачувані, адже жертви можуть зазнати атаки у бідь-якому місці, а це значно поглиблює емоційні (психологічні, соціальні) травми.

Серед найсерйозніших наслідків кібербулінгу – розвиток депресивних станів. Навмисні погрози, приниження або образи створюють відчуття безнадійності, зацькованості, безпорадності, змушують людину замикатися у собі. Дуже часто жертви кібербулінгу починають уникати спілкування з іншими людьми, їхня самооцінка стає заниженою, з'являється почуття страху, вони постійно знаходяться у стресі, у кожному бачуть реальну загрозу їхньому життєвому простору. Такі люди стають психічно вразливими, зациклюються на власних думках, що може призвести й до суїцидальних намірів, навіть до здійснення самогубства. Серед найвразливіших категорій – підлітки, саме вони в результаті онлайн-цькування найбільш схильні до розвитку суїцидальної поведінки, якщо брати до уваги ті категорії, які з такими кібератаками менше стикається: адже підлітки дуже багато і дуже часто проводять свій час у соцмережах, саме від них залежить їх світогляд і самопрезентація. Якщо такі атаки є систематичними і набирають форм переслідування, то у підлітка можуть розвинутися посттравматичні стресові розлади, включаючи навіть нав'язливі спогади про пережите цькування в онлайн-просторі, відсутність або розлади сну, підвищене збудження або емоційна відстороненість. Коли вплив онлайн-агресії дуже великий, виникають думки щодо сумнівів у цінності власної особистості і до вартості життя. Через зміну пріоритетів, негативні думки це може призвести до внутрішнього глибокого конфлікту і неадекватних афектних реакцій.

Серед найпоширеніших соціальних наслідків кібербулінгу є уникнення спілкування з оточуючими. У людини виникає страх спілкуватися з-за можливих онлайн-атак, при чому як в інтернет-середовищі, так і у реальному житті. Такі жертви різко обмежують і коло спілкування, і теми, на які раніше спокійно висловлювалися, також знаковим показником є зникнення бажання знайомитися і виявляти свою соціальну активність. Варто наголосити, що підлітки у цей час перестають активно цікавитися актуальними проблемами, їхнє навчання у школі може погіршуватися, інтерес до заходів і занять поступово може зникати. Виною цього є стрес, неможливість постійно концентруватися на одному питанні, тривога. Якщо у дорослих це можна помітити на процесі виконання його повсякденної роботи, то якраз у підлітків – це є навчання, і процеси з ним пов'язані. Що дорослі, що діти інколи можуть достатньо агресивно реагувати на тих, хто прагне зрозуміти причини такої поведінки, робити незвичні для них дії, або шукати вихід своїм емоціям через інші вияви, як-от вживання алкоголю, наркотиків тощо. При цьому руйнується базова довіра людини до інших, а жертва кібербулінгу стає дуже підозрілою і замикається у собі, що не дає можливості вчасному і адекватному відновленню міжособистісних стосунків у будь-якому середовищі.

Існують ряд факторів, які поглиблюють наслідки кібербулінгу: публічність знущань (розголос відбувається в інтернеті, а отже, інформація поступить до великої кількості людей, незалежно від того, хто і як реагуватиме на її вміст); постійний доступ (кібербулінг поширений завдяки гаджетам – телефонам, комп'ютерам, які знаходяться навіть вдома, здавалося б у відносно «безпечному» середовищі); Анонімність (будь-хто з оточення жертви може бути переслідувачем, це, відповідно, викликає почуття страху, безсилля, підозр навіть до

найближчих людей).

Психологічні і соціальні наслідки кібербулінгу подолати складно, але можливо, завдяки належній психологічній підтримці, правовій допомозі і соціальним програмам. Відновленню самооцінки, опрацюванню травматичного досвіду, навчанню долати стрес допомагають консультації і заняття з психологами, психотерапевтами. У навчальному середовищі важливо проводити уроки, де вчителі знайомлять із такими видами загроз, щоб зменшити їх негативний вплив і запобігти їх шкодам. Чимало країн мають спеціально розроблені юридичні механізми захисту від кібербулінгу, зокрема й вчасне звернення до поліції. Серед позитивних подолань наслідків онлайн-цькування є й робота у колі друзів і родини, адже наявність людей, які підтримують, здатні вислухати людину, відіграє одну з головних ролей у відновленні жертви кібербулінгу та її соціологізації у суспільство. Варто при цьому також враховувати, що у фізичному сенсі людина може страждати. Психологічні впливи, стрес, тривога, нав'язливі думки можуть спровокувати і фізичний біль: постійна втома, порушення сну, головні болі, болі у шлунково-кишковому тракті, послаблення імунітету можуть бути незмінними супутниками людини, яка зазнала онлайн-цькування. Неправильно визначена причина появи цих захворювань може спровокувати погіршення загального стану організму.

Отже, кібербулінг має глибокі соціальні та психологічні наслідки, які можуть суттєво впливати на якість життя людини. «Розв'язання проблеми кібербулінгу можливе тільки у разі спільної роботи вчених-філософів, соціальних педагогів, батьків, психологів, медіаторів, адже від її розв'язання залежить потенціал розвитку держави і навпаки, чим довше проблема залишається невирішеною, тим більшу кількість адиктів та девіантів, латентних булерів та садистів ми отримуємо вже сьогодні» [3, 20]. Актуальним є не стільки усвідомлювати серйозність цієї проблеми, а й прагнути її подолати шляхом профілактичних та інших заходів. Мінімізувати негативні наслідки від кібербулінгу, створити повноцінне безпечне середовище для спілкування можна тільки за спільних зусиль освітніх закладів, юридичної спільноти, родини та суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кочан І. Слова з компонентом кібер- у сучасній українській мові. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2016. Вип. 63. С. 279. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2016_63_32.
2. Фадеєва М. В. Структура психологічної готовності вчителя до надання психологічної допомоги дитині-жертви кібербулінгу. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. Серія : Педагогіка і психологія. 2013. № 39(1). С. 21 – 26.
3. Бойчук О. І. Проблеми молодіжної агресії, булінгу та кібербулінгу у сучасному українському суспільстві. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. Вип. 37. С. 14 – 22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprffc_2022_37_5.

МАНЖОС-КИРИЛОВСЬКА М. М.

здобувач вищої освіти ОП «Ветеринарна медицина»
Державного біотехнологічного університету,
м. Харків

tysha.vetgroup.mk@gmail.com

Науковий керівник:

ВАРИПАЄВ О. М.

кандидат філософських наук, доцент кафедри ЮНЕСКО
«Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін,
Державний біотехнологічний університет,
м. Харків

<https://orcid.org/0000-0003-0541-9102>

varypaev@ukr.net

ІНФОРМАЦІЯ ЯК НОВИЙ ОНТОЛОГІЧНИЙ ПРИНЦИП КУЛЬТУРИ

Проблема інформації у сучасній філософії постає як одна з ключових проблем, що